

ALICJA DELECKA-BURY
Akademia Sztuki w Szczecinie
Wydział Edukacji Muzycznej

Sprawozdanie z Konferencji Naukowej *Artysta? Muzyk? Pedagog?* *Kim jest nauczyciel szkoły muzycznej I st.?*

Dnia 12 grudnia 2014 roku w Sali Kameralnej Akademii Sztuki w Szczecinie odbyła się Konferencja Naukowa *Artysta? Muzyk? Pedagog? Kim jest nauczyciel szkoły muzycznej I st.?* zorganizowana przez Wydział Edukacji Muzycznej. W skład Komitetu Naukowego weszli naukowcy z wiodących ośrodków Polski i Ukrainy, łączący w swym dorobku nauki pedagogiczne ze sztuką muzyczną i refleksją nad edukacją muzyczną: prof. zw. dr hab. Zofia Konaszkiewicz z Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, prof. Volodymyr Rozhok z Akademii Muzycznej im. Piotra Czajkowskiego w Kijowie, prof. zw. Dariusz Dyczewski z Akademii Sztuki w Szczecinie, dr hab. Alicja Kozłowska-Lewna, prof. AM z Akademii Muzycznej w Gdańsku, dr hab. Grażyna Poraj, prof. AM z Uniwersytetu Łódzkiego i Akademii Muzycznej w Łodzi, dr hab. Anna Waluga, prof. AM z Akademii Muzycznej w Katowicach, dr hab. Maciej Kołodziejcki, prof. AH z Akademii Humanistycznej w Pułtusku, dr hab. Anna Tarnowska, prof. AS z Akademii Sztuki w Szczecinie, doc. Oleg Rozhok z Akademii Muzycznej im. Piotra Czajkowskiego w Kijowie, dr hab. Jarosław Lewków, prof. AS z Akademii Sztuki w Szczecinie.

Obrady podczas konferencji miały dać odpowiedź na pytanie o znaczenie ewolucji współczesnej kultury dla profesjonalnej edukacji artystycznej. Pedagogiczna refleksja naukowa dotyczyła zmian w polskim szkolnictwie muzycznym I st., ustawowego obniżenia obowiązku szkolnego, obecności coraz młodszych dzieci w szkole. Dyskutowano o problemach takich jak: sens istnienia i jakość dzisiejszej szkoły muzycznej, konieczne zmiany, jakich wymaga system szkolny, charakter pracy nauczyciela, jego kompetencje merytoryczne, metodyczne i moralne, rola nauczyciela we wczesnej edukacji muzycznej, kształcenie nauczycieli na uczelniach artystycznych.

Program konferencji zakładał debaty w trzech sesjach tematycznych:

1. Szkolnictwo muzyczne I st. w kontekście zmian współczesnej kultury.
2. Kompetencje i dyspozycje osobowościowe nauczycieli.
3. Uwarunkowania edukacji muzycznej – rola nauczyciela w procesie kształcenia.

Specyfikę szkolnictwa muzycznego w Polsce i na Ukrainie przedstawili prof. zw. dr hab. Zofia Konaszkiewicz (*Specyfika szkolnictwa muzycznego w Polsce*) i prof. Volodymyr Rozhok (*Proeuropejski wektor oświaty muzycznej na Ukrainie. Problemy i perspektywy*). Prof. Zofia Konaszkiewicz, omawiając dziesięć cech szkolnictwa muzycznego, podkreśliła konieczność wiedzy pedagogicznej i psychologicznej u nauczycieli gry na instrumentach, szczególnie w aspekcie obniżania wieku uczniów. Uwypukliła wartość nagradzania włożonego wysiłku ucznia, a nie tylko odniesionego sukcesu. Przestrzegła przed bezrefleksyjnym uleganiem modom, które mogą szkodzić małym instrumentalistom (np. dobór instrumentów). Prof. Volodymyr Rozhok opisał zmiany, jakim będzie podlegać szkolnictwo muzyczne Ukrainy podczas dostosowania do wymagań Unii Europejskiej. Dr hab. Anna Tarnowska, prof. AS przedstawiła swoje refleksje oraz obawy nauczycieli w kontekście nowej podstawy programowej: *Nauczanie indywidualne a muzykowanie zespołowe w szkole muzycznej I st.*

Dr hab. Grażyna Poraj, prof. UŁ w referacie: *Wypełnianie zadań rozwojowych ucznia w relacji z nauczycielem* zwróciła uwagę na specyfikę dojrzewania psychicznego i konieczność działań nauczyciela w zgodzie z prawidłami tego naturalnego rozwoju. W referacie pt. *W poszukiwaniu skutecznych metod kształcenia słuchu muzycznego u dzieci* dr hab. Alicja Kozłowska-Lewna, prof. AM omówiła metody m.in. Schinichi Suzuki, Waleria Brainina, Edwina Eliasa Gordona i Jana Taciny – ich walory dydaktyczne i wartości muzyczne. Najważniejszych i koniecznych cech nauczyciela kształcenia słuchu poszukiwała dr hab. Anna Waluga, prof. AM (*Kto jest dobrym nauczycielem „kształcenia słuchu”?*). Konieczność refleksji nad własnym działaniem podkreślał także dr hab. Maciej Kołodziejcki, prof. AH (*Autoewaluacja (w) pracy nauczyciela*). Przedstawił szkołę muzyczną jako organizację „uczącą się”, a nauczyciela jako badacza własnej praktyki. Referat pt. *Rola kreatywnych cech i kompetencji nauczycieli szkół muzycznych I st. w rozwijaniu postaw twórczych uczniów*, przedstawiony przez dr Annę Pikałę z Katedry Edukacji Artystycznej Uniwersytetu Łódzkiego, zawierał wyniki badań przeprowadzonych w szkołach muzycznych I st. wśród 152 uczniów. Głos w dyskusji zabrała także prof. zw. dr hab. Barbara Gruberne-Bernacka z Akademii Muzycznej w Katowicach, postulując zwrócenie większej uwagi, w trakcie kształcenia nauczycieli do szkół muzycznych, na zbieżność założeń obecnie modnej neurodydaktyki z koncepcją powszechnego wychowania muzycznego Emila Jacques-Dalcroze’a.

W trzeciej sesji pierwszy referat wygłosił dr Damian Labiak z Katedry Pedagogiki Opiekuńczej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie: *Pomiędzy oczekiwaniami a rzeczywistością – pedeutologiczne aspekty pracy nauczyciela szkoły muzycznej*. Przedstawił badania, które przeprowadził wśród rodziców uczniów szkół muzycznych. Refleksji naukowej poddał relacje pomiędzy nauczycielami a dziećmi z perspektywy rodziców. Zaś relacje (wyłonione podczas analizy metafor) tworzące się pomiędzy nauczycielem a uczniem, nastawione na opiekę, władzę i sukces, omówiła dr Alicja

Delecka-Bury z Wydziału Edukacji Muzycznej Akademii Sztuki w Szczecinie. W wystąpieniu pt. *Nauczyciel w metaforze (szkoły muzycznej)* zwróciła uwagę na podejście konstruktywistyczne w kształceniu nauczycieli, wykorzystujące tzw. teorie osobiste, które ujawniają się np. w (funkcjonujących w myśleniu absolwentów) metaforach szkoły. Podobną tematykę podjęła dr Ewa Kumik z Katedry Edukacji Muzycznej Akademii Muzycznej w Łodzi w referacie: *Postrzeganie roli zawodowej nauczyciela szkoły muzycznej przez studentów AM w Łodzi*. Dr Małgorzata Chmurzyńska z Zakładu Psychologii Muzyki Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie skupiła się na poszukiwaniu związku pomiędzy poczuciem kompetencji (muzycznych, pedagogicznych i psychologicznych) a postawami uczniów. W wystąpieniu pt.: *Kompetencje nauczyciela fortepianu a postawy uczniów wobec nauczyciela i lekcji gry na fortepianie* przedstawiła wnioski z przeprowadzonych badań, które kolejny raz ujawniają znaczenie psychologicznych kompetencji nauczyciela w kształtowaniu pozytywnych postaw uczniów wobec gry na fortepianie, a tym samym – wobec muzyki. Sesję zamknął referat mgr Magdaleny Handke z Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego: *Czy pasja jest potrzebna? O pracy nauczycieli muzyków*.

W konferencji wzięło udział 17 czynnych uczestników. Referatom i dyskusjom przysłuchiwali się nauczyciele szkół muzycznych województwa zachodniopomorskiego oraz studenci Wydziału Edukacji Muzycznej i Wydziału Instrumentalnego Akademii Sztuki. Planowane jest wydanie monografii naukowej, w której zamieszczone będą poszczególne wystąpienia.

Ostatnim akordem konferencji był koncert o nazwie *Symfonia losu* w Filharmonii Szczecińskiej. Uczestnicy wysłuchali *Festivalente* na orkiestrę (2010) Wojciecha Widłaka, *Koncert na harfę Es-dur op. 74* kompozycji Reinholda Glière oraz *V Symfonię c-moll op. 67* Ludwiga van Beethovena. Orkiestrę Filharmonii Szczecińskiej poprowadził fiński dyrygent Sasha Makila, solo wykonała belgijska harfistka Anneleen Lenaerts.

